

GERGELY TAMÁS

HAJSZA

Aradi Józsefnek

■ *Először Tossåsenből* szállították el. Jämtland, Észak-Svédország. Mert a lappok: a rénszarvastenyéztéssel foglalkozó rokonaink kérték a kilövését. Ám az szabályellenes lett volna: megvédték az állatot a génjei. A Naturvårdsverket, a természetvédelmi hivatal a kilövést megvétózta.

Felszámoltak a lappok 430 óráat, amit a farkasnak a réncordától való távolytartásával töltöttek. Az állam fizetett.

2011-ben történt, márciusban.

Szóval elaltatták, és ezer kilométerrel odébb tették le, Örebro közelében. Az volt a megoldás. Hogy ne pusztítsa tovább Tossåsenben a réneket, s hogy frissüljön genetikailag az állomány Örebróban.

Ahogy felneszelt, érezte, hogy más területen fekszik. Miért elterülve a földön, nem tudta. Nem is érdekelte. Felkelt, lerázta magáról a port, és elindult vissza, északra. A Dalarnákban, Junsele közelében telepedett le.

A háztetőkről...

Külfödről érkezett, úgy tudják, Finnországból, egyesek szerint Oroszországból. Orosz génekről volt szó tehát. Van ilyen: orosz farkas?

„Junselei farkas” néven kezdett országos hírűvé válni. Tehát befogadták. Piroskának becézték a vörösös bundája miatt.

Felülről lőnek. Mindenre, ami mozog...

Mintha térkép lenne a fejében. Még háromszor szállították el Junsele környékéről. Háromszor tért vissza. Az orosz–finn Piroška lett a legdrágább svéd farkas. Vicces, nem? Legalábbis bonyolult.

Nem térkép, hanem valamiféle szag, szagöszton vitte. Ezer kilométer, hát nem két nap alatt tette meg az utat. Közben párja is akadt, egy fiatal hím, azt kilőtték mellőle. Piroška haladt tovább. Az elsőt is, a másodikat is, farkaskölykökről nem tudunk.

Háztetőkről lőnek. Bukarest?

A számik, mármint a lappok újra a kilövését kérvényezték, a Naturvårdsverket ismét elutasította kérésük, labdázta az életével a Naturvård, egyes állatbarát szervezetek: igen, nem, igen, nem, mi szállítjuk, orosz nőstény lopakodik vissza. Már az egész ország felfigyelt, neve volt, Twitter-oldala. Nyakára GPS-t illesztettek, hogy tudják, merre csatangol.

A hivatal végül megelégette a dolgot, megmásította döntését. Négy évvel azelőtt farkas génjei voltak fontosabbak, most viszont az elpusztított rének száma nyom többet a latban.

A vadászok csőre töltött fegyverrel várják, ők a rend őrei, ők hajtják végre a fent született döntést. Viszont Piroska lerázta magáról a GPS-t, és azzal eltűnt.

Eltűnt a szabadságba? Bevándorlóként szükség lett volna rá, ha nem egyébert, a génjei miatt. Itt viszont léte idegen érdekekkel üközött. Arról nem is beszélve, hogy az államnak milliókba került a szüntelen költöztetése.

Elsőször nem értette, mi az, amit a belé lőtt injekciós tű okoz. Töprengésre nem maradt ideje, elaltatták.

A későbbiekben már volt ilyen emléke. Felkelt, a levegőbe szagolt, megsejtette, hogy hosszú út előtt áll.

Indult. Mi vonzotta? A rénszarvashús, vagyis az új haza? Junsele, ahonnan el-elszállítják?

Kit? Miért? Hová?

A számikat éppen hogy az ellenkező irányba: északról délre szállították. Csáládostul. A számi közösségeket. Kitépték – más szóval – őket a szülőföldjükből. Ahol ők az őshonosak, nem a svédek. A vallásukat elvették, a sámándobokat elkobozták. A nyelvüket betiltották – svéd iskolába kényszerítették a gyerekeket.

Sok számi nem ismeri az anyanyelvét. Még otthon is svédül beszéltek sokan. Félelmükben, hogy a gyerek...

Szégyellték, hogy számik.

Piroska lohol. Akit Piroskának neveznek egyesek. Junselei farkasnak mondják mások, vagyis elfogadták helyinek. Akik megtartanák, még ha sokba is kerül a léte. Rénszarvasban mérve.

Nem kerültek fel az autóra. Teherautó. A ponyvás teherre az jut fel, aki rajta van a listán. Ma nincsenek rajta, majd holnap. Hova viszik... ahol ételt adnak. Ma nem kapnak, mert nincsenek rajta a listán.

...lohol. Tudja, merre, nem adja fel...

A teher elmegy, ül unokájával, nem vették fel. Nyolc van vagy volt neki, unokája, a legkisebbel várja a másnapi autót. Nyolc volt, a legkisebb ül az ölében. A halálos zúrzavarban a többi eltűnt.

Volt, akiket lelőttek menekülés közben el-Fasherből. Ahová viszik őket, ott étel van.

Nem vették fel. Majd holnap.

...mintha érezné a rének szagát...

A végén már kúszni kell. Több kilométert tettek meg gyalog. Most kúszni kell, mert lőnek. Az étel azoknál van, a segély, ami nekik jár. De kiosztás előtt lőnek.

Senki sem kéri a fegyvereseken számon, hiszen ők, az áldozatok csak palesztinek.

...GPS-nyakörvet erősítettek rá. Hogy tudják, merre veszi útját...

Szaladt, amíg bírta. Amikor megértette, hogy ez már nem a fesztivál, hanem mézszárlás. Szaladtak mind tehát. Őt elkapták, levetkőztették, levágták a mellét. 2023. október 7-e. A levágott mellét rugdalták a földön, mintha az labda lenne. És röhögtek hozzá.

...*lohol, amíg bírja.* Nem találhatnak rá, mert a lakott helyeket elkerüli.

Tudta, hogy a halálba menetelnek. Ártatlan gyerekek. A gázhalálba terelik őket. Hogy kevésbé féljenek, beállt közójük. Franz Kafka testvére, mindegy. Egy ember.

Fejbe lőnek, azonnal meghal az illető. A társuk. Otthagyják, kúsznak tovább. Gáza.

Hiányos franciasággal súgta neki, hogy fusson, ahogy csak bír, és a folyó mentén.

Ki volt kötve két kezénél fogva, hogy a tiszt lelője. Hátról nem látszott, hogy állapotos.

Hátról kellett volna lelőnie, ehelyett kezét kiszabadította, és hagyta, hogy elmeneküljön. Még lőtt is a levegőbe, mintha kivégezte volna a fiatal nőt.

Napfény.

Ráckevén húzta meg magát. Hogy elmesélje, mikén ment keresztül, az Európa-térkép nem elég, ahhoz a földgömb kell.

Pergetett ujjai között sivatagi homokot is.

Két dolog élteti: a barátság meg a szó. Amit maga ír, az tiszta és fényes, mint egy ápolt fehér fogsor.

A GPS végül lekerült a lábáról. Lerázta vagy lekopott, nem tudni. Elveszett azzal a nyoma. Egyet lehetett sejteni; hogy Junsele felé igyekszik.

Egy nőt bántalmaztak a maszkosok, azt próbálta megmenteni. Akkor ráakaszkoztak, leverték a földre. Amerika. Fasiszta Amerika.

...*menekülj, Piroska!* Újabban „fent” másként döntöttek. Az emberek. Ha eddig a három hivatal egymásnak keresztbe tett, most a Naturvård is a kilövésedre szavazott.

Már nem a génjeid a fontosak.

Paprikasprayt fújtak az arcába, szemébe. Már a földön, öten rajta.

...*menekülj!*...

Lövés dördül. Előbb egy, azután tíz, a szemtanúk szerint. Az incidensről készült videófelvétel, nem is egy.

Hogy hol vannak az unokái, nem tudja.

Előbb ostrom alatt szenvedett a város. Azután betörték a városba az ostromlók. Dél-Szudán. Mindenkit lőttek. Akik menekültek, azokat is. Dinkák vagy nuerek, nem tudja. Azt sem, hova tűnt nyolc unokája közül hét... A legkisebb vele van.

Nagyanyja ölében. Nagy szemével bámul a világba, farkaséhes.

Az észak-svédországi számikat lennebb telepítették, más számik közé, akik nem örvendtek a jövetelüknek. Sehol sem kellenek.

A számik földjének neve is van: Sápmi. Van saját nyelvük, zászlójuk.

A maszkos fegyveresek, az elnök magánhadserege gyilkosai, elszadnak, áldozatok marad, meg sem moccan. Ő az ICE második halálos áldozata Minnesotában.

„Becserkészték, mondja, megint becserkészték, és fegyverek elé hajtanak!”, harsogja az esélytelen farkas. Farkasról Viszockij. Farkashajsza. A dalt magyarul éneкли Hobo.

Nem találja a helyét a szovjet birodalomban, 42 évesen hal meg szívroham következtében. Viszockij.

Az elnök stábjá szerint az áldozat fegyverrel fenyegette a katonákat, ami nem igaz. Többen filmezték a jelenetet. A lelőtt férfi kezében nem fegyver, hanem egy mobiltelefon volt.

„Becserkészték, fegyverek elé hajtanak.”

A Naturvårdsverket előbb védte a vörhenyes bundájút, az orosz szukát, de azután meggondolta magát. Kezdetben három hivatal és szervezet labdázott az életével, végül megszületett a döntés: kilőni.

2014. Elindult a hajsza.

Egy olyan országba menekült, ahol számára ismeretlen növények nőnek. Vörös áfonya. Mondták neki, hogy a helyiek azt sült hús mellé teszik, úgy eszik.

Szép színe van, jó íze, megbarátkozott vele.

Elindult a hajsza, a vadászok csőre töltöttek, de elvesztették a nyomát.

Írt róla egy szöveget. Monodrámát. Amikor Södertäljében előadták, egy néző körbe-körbe járt a szünetben, végül a szerzőhöz lépett: hogy lehet egy illatcseppről egy egész estét betöltő monológot írni?

A táborból a folyó mentén szaladt, és megmenekült. A tiszttel, aki megmenetette, soha többé nem találkozott. A fiának viszont, akit tehát megszült, az ő nevét adta.

Holtan találták meg. Valaki lelőtte, a junselei farkast, Piroskát, és belenyomta, amennyire lehetett, egy kukába. Mellette az éppen esedékes párja, az is kinyújtózta.

Az emeletről lőttek a tömegbe, nem Bukarestben, ez esetben Teheránban, az internetet lezárták, telefonálni nem lehetett, ezrek haltak meg.

„Azt mondta, segítség érkezik, tüntessenek. Segítség nem érkezett, lelőtték a fiam.

Hát gyilkos, aki a segélyt ígérte.”

Gyilkos.

Hogy ki lőtte le a két farkast, a körözött Piroskát meg a párját...

... egy kukában találták meg 2017-ben, a Twitteren terjedt a kép...

...*kevesen tudják. Maga a gyilkos*, s a baráti köre... Mert dicsőség ilyen farkast kilőni.

Van egy fiatal szerző, könyvet írt az esetről, de a rendőrséget nem érdekelte. Számukra lezárult az ügy. Ha megölte, jól tette.

„*Ennek most vége*”, *gondolta*. „A következő menetet majd én nyerem meg” – tette hozzá, de gondolatait elvitte az északi szél. A Dalarnákban meg Jämtlandban is erős tud lenni.

Stockholm, 2026

